

HÖGSKOLAN
Dalarna

Institutionen för hälsa och samhälle
Psykologi D
D-uppsats 10 p
VT-07

Fördomar och urvalsprocessen till polisutbildningen

Nicklas Banck

Högskolan Dalarna
781 88 Borlänge
Tel vx 023-778000

NR: D5/07

Examinator:
Lena Linde

Handledare:
Lars Åberg

FÖRDOMAR OCH URVALSPROCESSEN TILL POLISUTBILDNINGEN

Nicklas Banck

Över 6000 personer söker till de 900 lediga studieplatserna vid polishögskolan vid varje ansökningstillfälle. Urvalet för att tillsätta dessa platser är således stort. Kritik har dock riktats mot polisens urvalsprocess som har utpekats för inte tillräckligt kunna identifiera och gallra ut olämpliga individer med låg och bristfällig respekt och inställning till andra människor och olikheter. Syftet med föreliggande studie var att undersöka skillnader i fördomar mellan två grupper; sökande till, och studerande vid polishögskolan (N=84) och jämföra dessa med en ickepolisjär kontrollgrupp. Fördomarna mättes med tre moderna fördomsfullhetsskalor; rasism, sexism och fördomar mot homosexuella. Studien undersökte även undersökningsdeltagarnas personlighetstyper med Big-Five Inventory (BFI), Right-Wing Authoritarianism (RWA) och Social Dominance Orientation (SDO). Inga skillnader mellan grupperna i fördomsfullhet hittades, dock visade sig kombinationen av BFI, RWA och SDO vara bra på att predicera fördomsfullhet. Resultaten diskuterades och polisutbildningens urvalsprocess uppmanas reflektera över införande av motsvarande personlighetstest.

Abstract

There are more than 6,000 individuals that apply for the 900 available positions at the Swedish police academy at every recruiting occasion. The selection for these positions is therefore large. However, some criticism has been directed towards the recruiting procedure in that it fails to identify and eliminate unsuitable individuals with low, or insufficient respect and attitude towards other people and differences. The aim of this examination is to investigate differences in prejudice between two groups; applicants, and students at the police academy (N=84) and compare these together with a non-police control group. Prejudice was controlled with three modern prejudice scales; racism, sexism and prejudice toward homosexuals. The study also examines the participants' personality types with Big-Five Inventory (BFI), Right-Wing Authoritarianism (RWA) and Social Dominance Orientation (SDO). No differences in prejudice between the groups were found, BFI, RWA and SDO together were shown to be a good predictor of prejudice. The results were discussed and the police academy were recommended to reflect over a introduction of corresponding personality tests.

Polisyeket är i dag något mycket eftertraktat och till varje ansökningstillfälle söker över 6000 personer. Polisens rekryteringsorganisation har således med 900 platser på polishögskolan ett gott urval. Rikspolisstyrelsen (RPS) framför krav på att de blivande

poliserna bland annat skall vara vidsynta, toleranta, stresståliga, ärliga, harmoniska och serviceinriktade (Dir, 2006:10). Dock har utbildningen utsatts för en del kritik från både lärare och polisstudenter som påpekar att olämpliga studenter med låg och bristfällig respekt och inställning till andra människor och olikheter tar sig igenom inte bara urvalsprocessen utan även hela polisutbildningen ut till tjänst (Polisutbildningsutredningen).

För att bli antagen till polisutbildningen sker idag en relativt omfattande urvalsprocess i samverkan mellan RPS, polismyndigheterna och Pliktverket. Till hösten 2006 sökte 6344 personer (Polisen, 2006). Ansökningarna hanteras av den lokala polismyndigheten som genomför ett första urval efter ålder (sökande måste vara minst 20 år), körkort, svenskt medborgarskap, att den sökande inte är straffad, allmän behörighet till högskolestudier och genomfört högskoleprov, dock utan krav på lägsta poäng alternativt högskolestudier om minst 30 poäng. Den sökande skall även inneha normal fysisk förmåga, vara simkunnig, inneha normalt färgseende och fullgod hörsel samt att endast minde korrigerad synfel medges. De som är behöriga kallas till ett prov i svenska och ett första myndighetssamtal. Utifrån dessa resultat gallras ungefär hälften av de sökande och resterande kallas till fysiska tester som innehåller löpning på tid, smidighetstest och styrka. Efter de fysiska testerna återstår approximativt 1500 sökande vilka kallas till mera omfattande tester och samtal under två dagar vid pliktverk runt om i Sverige

Under testdagarna genomförs ett ”databaserat anlagstest” (intelligenstest), medicinska undersökningar, uppsatsskrivning, psykologsamtal samt samtal med poliser. Psykologsamtalen innehåller bland annat frågor om den sökandes personliga förhållanden, inställningar, attityder, moral och etiska värderingar. Polisintervjun utförs av särskilt utbildade poliser och belyser de sökandes personliga egenskaper, färdigheter och lämplighet för polisycket. Sökanden skall, som nämnts ovan, vara vidsynt, tolerant, stresstålig, ärlig, harmonisk, serviceinriktad och dessutom ha ett ”sunt levnadssätt med god rättsuppfattning och ett stabilt psyke” (Dir, 2006:10). Slutligen fattar RPS polisrekryteringssektion beslut om vilka som skall antas. I syfte att få en jämnare könsfördelning och för att öka antalet polisstudenter med skiftande bakgrund vad gäller sociala, etniska och andra faktorer infördes 1998 central rekrytering. Vid antagningen hösten 2006 var 40 % kvinnor, 17 % hade invandrarbakgrund och 48 % hade tidigare högskolebakgrund. Flera kvinnor och personer med utländsk bakgrund skall antas för att snabbare förändra poliskårens sammansättning (Dir, 2006:10).

Den nu existerande polisutbildningen uppstod 1998 och bedrivs enligt bestämmelser ur polisutbildningsförordningen (SFS, 1999:740). Utbildningen omfattar 2 års heltidsstudier och sker vid tre orter; Polishögskolan i Solna samt i form av uppdragsutbildning vid Umeå och Växjö universitet. Sedan 2002 finns det möjlighet att genomföra polisutbildningen på distans. Distansutbildningen innehåller samma kurser och utbildningar som den vanliga polisutbildningen. Efter fullgjord polisexamen har studenterna möjlighet att söka en praktikutbildning som aspirant vid en polismyndighet. Efter 6 månaders godkänd tjänstgöring kan aspiranten anställas som polis. Polisutbildningsutredningen (Ju 2006:03), vars uppgift var att utreda huruvida polisutbildningen kunde infogas i högskolesystemet, beslutades efter nya direktiv ifrån regeringen att upphöra i december 2006 till förmån för en ny utredning. Utredningen

fick i uppgift att sammanställa det materiel som den dittills tagit fram. I denna sammanställning från den 31 januari 2007 erhåller polisutbildningen och urvalsprocessen ganska hård kritik, inte bara från utredarna utan även från lärare och elever från respektive skola (Polisutbildningsutredningen). Kritik riktas mot det isolerade systemet där varje del sköter sin egen utvärdering och där ingen har ett övergripande ansvar för att de lämpligaste personerna antas. Varken till utbildningen eller slutligen poliser. Ingen följer således studenterna genom hela processen från antagning till anställning. Olämpliga studenter rapporteras inte till myndigheterna och få stängs av, eftersom det enligt polisutbildningsutredningen finns en stark förväntan att alla skall lyckas med sina studier och småningom anställas. Av 3184 studenter mellan åren 1998 till 2004 uteslöts endast tre studenter från utbildningen på grund av bristande studieresultat eller olämplighet av något slag (Pliktverkets rapportserie 14, 2004). Samtidigt som Pliktverket rapporterar detta som ett ”mycket positivt utfall” så riktas skarp kritik från polisutbildningsutredningen att alldeles för få polisstudenter hoppar av och att alltför många, trots att dom eventuellt inte vill, eller känner att dom inte passar, riskerar att gå kvar och fullfölja sina studier. En bidragande faktor, enligt utredningen, kan vara att de studenter som inte avslutar studierna och tar polisexamen idag inte erhåller några högskolepoäng som skulle kunna tillgodoräknas i en eventuellt annan utbildning eller vid byte av inriktning.

Kritiken om olämpliga polisstudenter riktas även ifrån lärarna och polisstudenterna vid landets tre utbildningsorter. I Umeå har studenterna själva, via studerandeföreningen vid utbildningen, arbetat för att ta fram en disciplinnämnd och påpekar att en kontinuerlig utvärdering av studenternas lämplighet borde införas. Ifrån Växjö universitet framfördes kritik mot antagningssystemet och den, enligt lärarna, underförstådda tanken att om individen anses behörig till polisutbildningen så är individen automatiskt behörig till polisyrket. Det ansågs, både från lärare och från studenter, att alltför många olämpliga studenter kom in. Studenterna såg det som ”underligt att man inte kan gallra” under utbildningens gång. De polisstudenter som ansågs som olämpliga men trots det antagits till utbildningen var alla mycket unga och åsikten att åldersgränsen för antagning kanske borde höjas till 25 år framfördes. Vid polishögskolan Solna vittnade lärare om en ”polisiär subkultur” som existerade på skolan och mycket snabbt integrerade polisstudenterna. Denna subkultur hade, enligt nyrekryterade lärare vid utbildningen, lite med den praktiska polisverkligheten att göra och riskerade att skapa felaktiga förväntningar. Studenter med ”polisiära kontakter” blev gärna gruppauktoriteter och vissa studenter ansågs uppvisa klandervärt uppförande. Lärarna beklagade att polisstudenternas lämplighet inte kunde bedömas bättre och att olämpliga studenter inte stängdes av från utbildningen. Det riktades även kritik mot antagningssystemet och att studenterna blev alltför lika varandra. De studenter som polisutbildningsutredningen talade med vittnade även om att studentgrupperna var mycket homogena och att tänkbart avvikande snabbt blev ”inpassade i mallen”. Även här kritiserade studenterna att olämpliga individer antogs till utbildningen och de var mycket kritiska till att dessa inte ”fångades upp” bättre. På utredarnas frågor om vad olämpligheten bestod av var svaret ”inställningar till andra människor, och att respekten för olikheter, var låg eller bristfällig” (Polisutbildningsutredningen).

Tvärtemot innebörden av denna kritik aviserades 2007-05-21 Polishögskolan ett förslag från RPS om att kursen ”hatbrott” i och med den nya polisutbildningen 2008 skall

plockas bort. Rikspolisstyrelsen menar att hatbrott fortfarande är ett prioriterat område men att det dock än är oklart i vilken kurs som brott med främlingsfientliga och homofoba motiv skall läras ut. I Rikspolisstyrelsens förslag finns inte längre formuleringar om jämställdhet och förståelse för andra kulturer som tydligt uttrycks i den gällande utbildningsplanen. Varken hatbrott, olaga diskriminering, hedersrelaterade brott, rasism, homofobi eller främlingsfientlighet nämns som viktiga områden. Enligt Rikspolisstyrelsen är dessa frågor fortfarande viktiga, men kommer att föras in i andra delar av utbildningen. I den sexveckorskurs som nu enligt förslaget tas bort, utbildades polisstudenterna att känna igen hatbrottsmotiv vid en anmälan och dessutom behandlades kunskaper om migration, svensk invandringspolitik, integration, internationella konventioner samt vitmaktrörelsens retorik. Under kursen skulle studenterna även reflektera över sina egna förutfattade meningar och fördomar (Hamrud & Wiklander, 2007).

Fördomar

Definitionen av fördomar har under åren genomgått förändring och ett flertal definitioner har framarbetats, ofta beroende på författare och dess sammanhang (Akrami, 2005). Det finns dock ett par generella kännetecken som forskare enats kring, t.ex. att fördomsfullhet är ett inomgruppsfenomen, en negativ orientering, något dåligt och en attityd (Duckitt, 1992). Dessa kännetecken stämmer överens med socialpsykologen Gordon Allports definition av fördomar som ”en antipati baserad på en falsk och oflexibel generalisation” (Allport, 1954). Allport påpekade även att förutfattade meningar och generaliseringar inte nödvändigtvis behöver vara fördomsfulla, men att dessa blir fördomar när dom inte kan omvändas även om en person får kännedom om ny och motsäggande information. Allports definition som innehåller både affektion (negativ del) och kognition (generalisation) har använts flitigt bland forskare (Akrami, 2005; Hilton & von Hippel, 1996). En utvecklad definition preciserar fördomar som ”negativa bedömningar, tankar och känslor om människor på grund av deras sociala grupptillhörighet”. Denna definition breddar teorin ytterligare ett steg från Allports affektions- och kognitionsdel genom att tydligt inkludera socialpsykologi (grupptillhörighet). Denna definition går i linje med de senaste årens forskning om stereotyper och fördomsfullhet inom olika delar av psykologin (Akrami, 2005). Framförallt inom kognitions-, social- och personlighetspsykologin.

Den kognitiva förklaringen. Överkategorisering eller generalisering är enligt Allport ett av den mänskliga hjärnans vanligaste trick och förklaringen är enkel. Livstiden är för kort, och kraven på människornas praktiska anpassningsförmåga så höga att vi inte kan låta vår okunnighet och enfald fördröja eller hindra våra miljontals dagliga händelser. Människan måste ideligen besluta huruvida objekt är bra eller dåliga och kategoriseringar eller generaliseringar möjliggör snabba identifieringar genom att relatera ting till objekt i kategorier vi redan känner till (Allport, 1954). Kategoriseringen skapar klasser och kluster som förenklar vardagen och hjälper människan med att undvika det kognitivt omöjliga att behöva väga varje enskild händelse eller varje objekt var för sig (Allport 1954; Macrae & Bodenhausen, 2000). När individer och sociala ting klassificeras försvinner dock människors förmåga att se till de unika, enskilda individerna och packar istället samman individerna i sociala kategorier (Macrae & Bodenhausen, 2001). Och för att klara av detta använder sig människor av enkla kännetecken som kön, ålder och/eller etnicitet för att reducera komplex social

information till enkla och lätthanterliga kvantiteter (Allport, 1954). Trots att denna funktion är nödvändig för människan (Allport, 1954; Devine, 1989; Hamilton & Sherman, 1994; Macrae & Bodenhausen, 2000, 2001) kan den ibland leda till oönskade effekter på individers uppfattning om andra. Denna kategorisering är ansedd att vara en grundläggande mekanism i bildandet av stereotyper. Stereotyper har diskuterats vara den kognitiva delen i fördomar, och definierad som ”tankar om karaktärsdrag, attribut och beteenden av en specifik social grupp” (Hamilton & Sherman, 1994). Stereotyperna grundar även en individs teorier om hur och varför vissa kännetecken på sociala grupper hänger samman (Hilton & von Hippel, 1996). Vidare hävdas stereotyper vara socialt delade generaliseringar om medlemmar i en specifik grupp (Devine, 1989). Forskningen vittnar om att stereotyper skapas och upprätthålls av t.ex. sociala roller (Eagly & Wood, 1999) eller för att vidmakthålla status quo (Sidanius & Pratto, 1999). Även om inte alla stereotyper är dåliga (Allport, 1954), så har stereotyper om andra grupper mera negativa bibetydelser än de om den egna gruppen (Hamilton & Sherman, 1994). Till exempel kan ett utåtriktat beteende ses som ”socialt” om det uppvisas av någon från den egna gruppen, men ”påträngande” om det utförs av någon från en annan grupp (Akrami, 2005). Ett stort antal forskningsrapporter visar att stereotyper ofta leder till negativ innebörd och diskriminerande bedömningar av medlemmar från andra grupper (Chen & Bargh, 1997; Devine, 1989). Diskriminering aktualiseras när personer agerar i linje med sina fördomsfulla tankar och negativa attityder mot medlemmar från andra grupper (Akrami, 2005).

Socialpsykologins förklaring. Generaliseringens simplificering återfinns i stora delar av människans liv. Inte minst i grupper och i bildandet av detsamma, där människan tenderar att vilja umgås med likasinnade och upplever det lättare att umgås med dessa när det gäller social klass, etnicitet och religion. Det följer naturligt att olika grupper då har benägenhet att leva separat. Detta behöver inte bero på fördomsfullhet eller negativa attityder utan bygger på att det är enklast, bekvämast och minst krävande. Grupper utvecklar sätt att leva med karaktäristiska koder, åsikter och fiender för att passa sina egna anpassningsbara behov. När grupper väl är separerade är de ytterst känsliga för allt sorts psykisk påverkan och får därför en minskad möjlighet att kommunicera med varandra. Resultatet blir då att olikheter mellan grupperna betonas, ”vi och dem”, och föreställningar samt generaliseringar om de andra skapas (Allport, 1954).

Genom att lägga till motivation till Allports idé om att kategorisering leder till fördomsfullhet mot grupper introducerades en social identitetsteori (social identity theory, SIT) (Tajfel, 1981). Teorin går ut på att en person är motiverad att bli förknippad som en viss gruppmedlem med en viss grupptillhörighet och att det ger personen ett stärkt självförtroende och självkänsla. Detta ökar även med favoriseringen av den egna gruppen, på bekostnad av andra grupper, vilket resulterar i negativa attityder, fördomar och mellangruppskonflikter. Självkategoriseringsteorin (self-categorization theory, SCT) (Turner, Hogg, Oakes, Reincher & Wetherell, 1987) breddade SIT och förespråkade med ett uppdelande av personlig identitet och social identitet. Social identitet definieras inom SIT och SCT som ”den del av individens självuppfattning som härstammar från sitt medvetande om sin sociala grupptillhörighet, tillsammans med de värderingar och emotionella betydelse inkluderat för det medlemskapet” (Tajfel, 1978). Identiteten kunde, påverkad av situationen, skifta mellan

personlig och social (Abrams & Hogg, 2004; Onorato & Turner, 2004). När den sociala identiteten är framträdande i en grupp så hämmas den personliga identiteten. Istället aktiveras och framträder den sociala personlighetens gruppnormer och andra intressen för den specifika gruppen (Abrams & Hogg, 2004). Vice versa hämmas den sociala identiteten när den personliga framträder (Onorato & Turner, 2004). Detta betyder att inomgruppsfavorisering och fördomsfullhet inte bara beror på gruppedlemskapet, utan också på individers sociala identifiering med sin grupp (Tajfel & Turner, 1979). Kritik har dock riktats mot den socialpsykologiska förklaringsmodellen bland annat för att inte ha kunnat förklara varför olika typer av fördomar, rasism, sexism och homofobi, är så högt korrelerade (Akrami 2005; Ekehammar & Akrami, 2003). Enligt dessa kritiker är personligheten inte någonting som kan bortses ifrån eller ”slås av och på” såsom vissa forskare inom socialpsykologin föreslår (Akrami, 2005).

Explicit, implicit och modern fördomsfullhet. Forskare har även betonat vikten av att skilja på explicita (kontrollerade) och implicita (automatiska) komponenter i attityder (Devine, 1989). Där explicita attityder är långsamma, avsiktliga och utförda i ett medvetet tillstånd och implicita attityder är snabba, automatiska och oavsiktliga, ofta utförda i ett omedvetet tillstånd. Denna skillnad kan även appliceras på fördomsfullhet, vilket medför att explicita fördomar är de medvetet signerade och kontrollerat uttryckta medan implicita fördomar är automatiskt utvärderande av grupper utanför individens kännedom (Brauer, Wasel & Niedenthal, 2000). Skillnaden mellan implicita och explicita fördomar är etablerad och där explicita fördomar mäts med traditionella undersökningsenkäter, så mäts implicita med indirekta mätmetoder som t ex reaktioner och omedvetna signaler (Akrami & Ekehammar, 2005).

Forskning om fördomsfullhet och stereotyper har även noterat en minskning i öppna, uttryckta stereotypa och fördomsfulla attityder under de senaste decennierna (Dovidio, 2001) samtidigt som diskriminering mot historiskt sett utsatta sociala och etniska grupper fortsätter att vara ett problem i samhället (Akrami, Ekehammar & Araya, 2000), exempelvis inom rättsväsendet (Bushway & Piehl, 2001). Många forskare menar att detta har sin grund i att fördomar och dess uttryck har blivit mera subtil i dagens moderna samhälle (Sears, 1988). Människors tankar och åsikter om rasism har på senare år genomgått dramatiska förändringar (Duckitt, 1992), vilket medför att människor presenterar sig själva som fördomsfria och politiskt korrekta och att detta i sin tur förhindrar individen att uttrycka fördomarna öppet (Akrami et al., 2000). Forskare föreslog under 1980-talet ett uppdelande av skalor som mäter etniska fördomar, en ”gammaldags skala”, med direkta eller öppna frågor och en ”modern skala”, innehållande maskerade och subtila frågor om fördomar, där ett exempel är ”The Modern Racism Scale” (McConahays, 1986). Sears (1988) delade in denna ”moderna rasism” i tre komponenter; *förnekande av fortsatt diskriminering, fientlighet mot krav från minoritetsgrupper och ilska över speciella åtgärder för minoritetsgrupper*. Forskare har dock varnat för att den moderna skalan, likt den gammaldags, kan påverkas och reagera på känsliga sociala önskvärdheter och självframställande angelägenheter (Brauer et al., 2000), varpå modern forskning använder sig av ”Social Önskvärdhetsskalor” som i undersökningar identifierar eventuellt förekommande tendenser från individer att framställa sig i extra god dager och korrigerar samt minskar inflytande av detta (Rudmin, 1999).

Personlighetspsykologins förklaring. Andra världskrigets hemskheter fick forskare att söka efter nya förklaringsmodeller till nazismen och rasismens fördomar och negativa attityder till andra människor. Teorin om en auktoritär personlighetstyp: "The Authoritarian Personality" (Adorno, Frekel-Brunswik, Levinson & Sanfords, 1950), tillsammans med Allports teorier och introducerandet av en generaliserad fördomsfullhet som existerar bakomliggande alla fördomar (Allport, 1954), har spelat en betydande roll inom personlighetspsykologins teorier om personlighet och individuella skillnader i relation med fördomsfullhet. Modern forskning om fördomsfullhet har fokuserat på tre teorier inom personlighetssynsättet, The Big-Five Personality, Right-Wing Authoritarianism (RWA) och Social Dominance Orientation (SDO). Detta baserat på det stora antal av studier som visat att de tre tillsammans förklarar en omfattande del av variansen i fördomsfullhet och inomgruppskonflikter (Akrami 2005).

Personlighetsmodellen Big-Five antar att människans personlighet kan beskrivas utifrån fem övertäckande faktorer, domäner eller dimensioner; Känslomässig instabilitet (Neuroticism), Utåtriktning (Extraversion), Öppenhet (Openness to Experience), Vänlighet (Agreeableness), Målmedvetenhet (Conscientiousness) (Goldberg, 1990). Varje faktor mäter sex underliggande subfaktorer. Känslomässig instabilitet mäter till exempel ångest och självsäkerhet, Utåtriktning mäter tillgivenhet och sällskaplighet, Öppenhet mäter fantasi och värderingar, Vänlighet mäter tillit och osjälviskhet och Målmedvetenhet mäter samvetsgrannheten och ordningsamhet. Det finns mycket omfattande empirisk forskning som visar att Big-Fivepersonlighetsmodellen erbjuder en sannolik beskrivning av människans personlighet (Akrami, 2005). Trots det mycket omfattandet användandet av Big-Fivefaktorer i förklarandet av sociala fenomen har relationen mellan Big-Five och fördomsfullhet inte förrän på senare år fått uppmärksamhet (Akrami, 2005). Studier som gjorts på detta område har funnit att två personlighetsfaktorer, Öppenhet och Vänlighet korrelerar signifikant negativt med fördomsfullhet (Ekehammar & Akrami, 2003; Ekehammar, Akrami, Gylje & Zakrisson, 2004), och rasism (Duriez & Soenens, 2006). Teorierna om personlighet och individuella skillnaders inverkan på fördomar har dock fått en del kritik för att bland annat förenkla fenomenet fördomsfullhet (Reynolds, Turner, Haslam & Ryan, 2001), men lyckas inte enligt Akrami (2005) med att förklara den generaliserade fördomsfullhet som enligt Allport (1954) finns bakomliggande alla former av fördomar. I linje med detta har studier funnit att olika typer av fördomar korrelerar starkt och att en faktor (generaliserad fördomsfullhet) förklarar huvuddelen av variansen (Ekehammar & Akrami, 2003; Ekehammar et al., 2004). Det verkar således finnas en gemensam kärna i olika typer av fördomar, som är svårförklarad utifrån bara gruppstillhörighet och stereotypen.

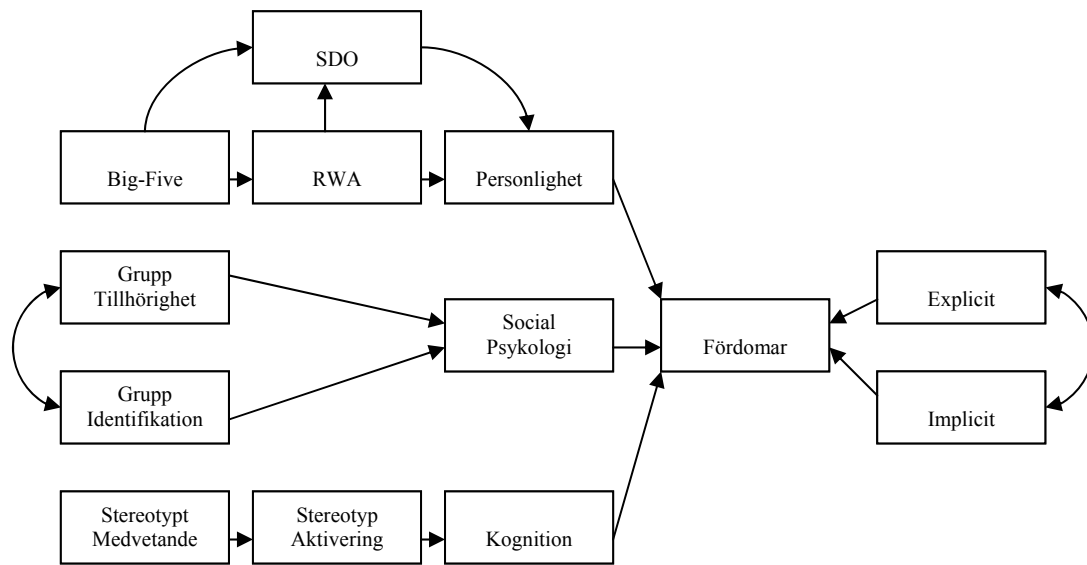
Right-Wing Authoritarianism (RWA) har sitt ursprung i "The Authoritarian Personality" (Adorno et al., 1950), som betonar de psykodynamiska influenserna som påverkade individens skapande av fördomar. Betydelsen av relationen mellan föräldrar och barn framhölls och t.ex. en sträng uppfostran kunde leda till en auktoritär personlighet. Altemeyer (1981) hävdade att barn lär sig att individer med auktoritet alltid ser till andras bästa, och att dessa auktoriteter alltid skall lydas. Det är, enligt Altemeyer, dessa krafter som smälter samman samt formar barn och ungdomar till vissa personlighetsdrag. RWA mäter enligt Altemeyer; konventionalism, auktoritär

underkastelse samt auktoritär aggressivitet, vilket också studier visat: Individer med högt RWA tenderar att föredra traditionella värden och värderingar, underkastar sig de med auktoritet och agerar aggressivt mot andra grupper (Heaven & Bucci, 2001). RWA har funnits vara nära relaterad till konservativa ideologier (Altemeyer, 1998), negativa attityder till kvinnor, afroamerikaner (Altemeyer, 1998), homosexuella (Altemeyer, 1998; Lippa & Arad, 1999), subtila fördomar (Duriez & Soenens, 2006), och modern rasism (Duriez & van Hiel, 2002; Reynolds et al., 2001).

Social Dominance Orientation (SDO) är grundat i Social Dominance Theory (SDT) (Sidanius, 1993), som påstår utifrån att samhället är gruppbaserat med klara definierade hierarkier som bland annat är bestämda av kön och etnicitet. Den individuella skillnaden i SDT är SDO och definieras som ”en generell attitydsorientering till mellangrupsrelationer, reflekterande om individen föredrar sådana relationer att vara antingen likvärdiga, eller hierarkiska”. Med andra ord behandlar SDO-skalan likvärdigheter och tankar om att vissa grupper är naturligt överlägsna andra. Individer som befinner sig vid toppen av den sociala hierarkin tenderar att erhålla högre poäng än medlemmar av andra grupper, vilket kan bero på önskan att vidmakthålla denna position och försök till att rangordna andra grupper i ”överlägsna” och ”underlägsna”. Bland annat har studier funnit att vita amerikaner erhållit högre poäng på SDO än afroamerikaner (Sidanius, 1993), och att män tenderar att få högre poäng än kvinnor (Heaven & Bucci, 2001; Sidanius, 1993; Sidanius, Pratto & Mitchell, 1994). Samt även att ett högt SDO korrelerar starkt med etniska fördomar (Akrami et al., 2000; Sidanius & Pratto, 1999), rasism (Duriez & van Hiel, 2002), sexism (Ekehammar et al., 2000; Pratto et al., 1994) och negativa attityder mot homosexuella (Altemeyer, 1998). Altemeyer föreslog 1998 att SDO är ”den andra auktoritära personligheten” och noterade att individer med högt RWA lätt underkastade sig auktoriteter samtidigt som individer med högt SDO inte underkastar sig någon. Både SDO och RWA kritiseras dock av Kreindler (2005) för att inte vara personlighetsvariabler utan att de är uttryck för gruppprocesser och borde behandlas inom socialpsykologin.

Social Dominance -teoretiker påstår att det dessutom finns en positiv korrelation mellan individens attityder till jämställdhet inom grupper och individens organisations påverkan på dessa olika gruppers ojämnligheter (Pratto & Espinoza, 2001, Pratto et al., 1994). Teoretikerna påstår alltså att personer med högt SDO tenderar att dra sig till organisationer som mest troligt förespråkar hierarkiska strukturer bland sociala grupper och mest troligt ökar sociala tilldelningar till dominant grupper och minskar detsamma till minoriteter. Men även att institutioner och organisationer, som det amerikanska rättssystemet (Sidanius & Pratto, 1999) och den amerikanska federala polismyndigheten, Federal Bureau of Investigation (FBI), verkar vara benägna att välja och rekrytera individer som matchar organisationens villkor samt att de enkelt och effektivt kommer att fungera med organisationens värderingar (Haley & Sidanius, 2005). Även om de enskilda individerna inte medvetet diskriminerar eller är medveten om den diskriminerande effekten av sitt beteende så resulterar organisationen att statuera samt vidmakthålla gruppbaserade hierarkier och ickejämställdhet (Haley & Sidanius, 2005). Studier har givit stöd åt dessa teorier och har funnit att till exempel poliser i USA innehar högre SDO än studenter och jurymedlemmar från samma land (Sidanius, Liu, Pratto & Shaw, 1994).

Vidare visar ett stort antal studier, trots att RWA och SDO predicerar samma typ av fördom, att skalorna är relativt oberoende av varandra (Altemeyer 1998; Heaven & Bucci, 2001; Pratto, Sidanius, Stallworth & Malle, 1994), och är relativt skilda ifrån faktorer inom Big-Five (Duriez & Soenens, 2006). En annan anledning att använda dessa teorier i undersökandet av fördomar i föreliggande studie är de väletablerade instrument med omfattande datastöd av validitet och reliabilitet som dessa utgör (Akrami, 2005).

Figur 1. Översiktsmodell för de integrerade synsätten på studier av fördomar (Akrami, 2005).

Mot denna bakgrund samt problemet med att olämpliga studenter med låg eller bristfällig respekt och inställning till människor och olikheter, söker sig till och tar sig igenom polishögskolans rekryteringsprocess var syftet med föreliggande studie att undersöka skillnader i Big-Five, RWA, SDO och fördomar mot etnicitet, kön samt homosexualitet hos sökande till, och studerande vid polishögskolan, och att jämföra dessa med en ickepolisär kontrollgrupp.

Hypotes 1 var att polisstudenterna som tagit sig igenom urvalsprocessen skulle uppvisa lägre grad av fördomsfullhet än sökande och kontrollgruppen, samt uppvisa högst grad av Öppenhet och Vänlighet.

Hypotes 2 var att individer som söker sig till polisen (sökande, studerande) innehar ett högre SDO än kontrollgruppen.

Hypotes 3 var att *en* generaliserad fördomsfullhet existerar bakom fördomarna mot etnicitet, kön samt homosexualitet.

Hypotes 4 var att RWA, SDO och Big-Five tillsammans ger ett signifikant bidrag till förklaringen av fördomsfullhet.

Metod

Undersökningsdeltagare

Sökande personer till polisutbildningen kontaktades i början av mars 2007 i samband med den sista delen i polisen rekryteringsprocess som vid denna tidpunkt genomfördes i Pliktverkets lokaler i Täby utanför Stockholm. En grupp på 41 personer valdes genom ett bekvämlighetsurval ut i samband med författarens eget deltagande i urvalsprocessen. Totalt svarade 35 personer på enkäten vilket gav svarsfrekvensen 85,4 %. Ålder varierade för både kvinnor och män mellan 21-34 år. Ingen ekonomisk ersättning utgick till undersökningsdeltagarna.

Polisstudierande kontaktades via en kontaktperson på Polishögskolan Solna där tre klasser deltog i undersökningen. Klasserna valdes via ett bekvämlighetsurval av kontaktpersonen och samtliga klasserna studerade första året vid skolan. Sammanlagt delades 57 enkäter ut och 50 kom åter, ett enkätsvar exkluderades p.g.a. icke helt genomförd enkät vilket gav svarsfrekvensen 86,0 %. Åldern varierade för kvinnor mellan 22-34 år och för män mellan 22-40 år. Ingen ekonomisk ersättning utgick till undersökningsdeltagarna. Totalt för dessa två grupper ingick 29 kvinnor (35 %) och 55 män (65 %). Kontrollgruppen på 42 personer valdes ut från data av Ekehammar et al., (2004) där undersökningsdeltagarna var 183 studenter från Uppsala universitet (dock ej psykologistuderande). Data från denna undersökning valdes av det faktum att samma skalor använts. Kontrollgruppen valdes slumpmässigt ut att matcha undersökningsgrupperna enligt kön och antal. Åldern varierade för kvinnor mellan 20-42 år och för män 19-45 år.

Tabell 1. Deskriptiva data över undersökningsdeltagarnas samt kontrollgruppens medelålder, standardavvikelse och antal.

	Sökande			Studierande			Undersökning Totalt			Kontrollgrupp		
	M	SD	antal	M	SD	antal	M	SD	antal	M	SD	antal
Kvinnor	29,2	5,2	11	27,2	4,3	18	27,9	4,7	29	23,2	4,7	21
Män	27,8	4,0	24	28,5	3,8	31	28,2	3,9	55	24,3	5,8	21
Totalt	28,2	4,4	35	28,0	4,0	49	28,1	4,1	84	23,7	5,2	42

Material

Enkätens (Appendix A) åtta delar och sammanlagt 132 frågor bestod av en framsida som i kombination med missivbrevet innehöll frågor om kön, födelseår, uppväxtland för undersökningsdeltagaren och dennes föräldrar. Enkäten lades upp enligt tidigare studier (Ekehammar et al., 2004) med Big-Fivepersonlighetstestet först och en "Social Önskvärdhetskala" sist. Sista sidan utgjordes av en öppen del där undersökningsdeltagarna fritt hade ordet. Skalor redovisas nedan i samma ordning som på enkäten.

Personlighetsskalor. Big-Five Inventory (BFI): En svensk översättning av Big-Five Inventory (John & Srivastava, 1999) användes. Instrumentet BFI innehöll 44 frågor rangordnade från 1 – *Stämmer absolut inte* till 5 – *Stämmer absolut* och testade de fem personlighetsvariablerna Känslomässig instabilitet, Utåtriktning, Öppenhet, Vänlighet och Målmedvetenhet. Exempel: Känslomässig instabilitet ”Oroar mig mycket”, Utåtriktning ”är pratsam”, Öppenhet ”Har livlig fantasi”, Vänlighet ”Tenderar att hitta fel hos andra” samt Målmedvetenhet ”Gör ett grundligt jobb”.

Right-Wing Authoritarianism (RWA): En svensk version av RWA-skalan (Altemeyer, 1981) översatt av Zakrisson (2005), användes. Skalan innehöll 15 frågor rangordnade från 1 – *håller inte alls med* till 5 – *håller helt med*. Exempel: ”Vårt land behöver en riktigt stark och handlingskraftig ledare som kan slå ner all ondska och föra oss tillbaka på rätt väg.” (Instämmande indikerar högt RWA), och ”Några av de bästa människor är de som utmanar statsmakterna, kritiserar kyrkan och struntar i det ‘normala’ sättet att leva”. (instämmande indikerar lågt RWA).

Social Dominance Orientation (SDO): En svensk översättning av SDO-skalan (Pratto et al., 1994) användes. Skalan innehöll 16 frågor rangordnade från 1 – *håller inte alls med* till 5 – *håller helt med*. Exempel: ”Vissa grupper av människor är helt enkelt underlägsna andra.” (instämmande indikerar högt SDO), och ”Vi skulle ha färre problem om vi behandlade alla människor mer jämlikt” (instämmande indikerar lågt SDO).

Fördomsfullhetsskalor. Sexism: En svensk modern sexism skala användes, The Swedish Modern Sexism Scale (Ekehammar, Akrami & Araya, 2000) baserad på The Modern Sexism Scale (Swim, Aikin, Hall & Hunters, 1995). Skalan innehöll 8 frågor rangordnade från 1 – *håller inte alls med* till 5 – *håller helt med*. Exempel: ”Kvinnorörelsen fyller ingen funktion och borde avskaffas”, och ”Diskriminering mot kvinnor är inte längre ett problem i Sverige”.

Rasism: En svensk modern skala om etnisk fördomsfullhet/rasism användes, The Modern Racial Prejudice Scale (Akrami et al., 2000), baserad på Modern Racism Scale (McConahay, 1986). Skalan innehöll 9 frågor rangordnade från 1 – *håller inte alls med* till 5 – *håller helt med*. Exempel: ”Rasistiska grupper utgör inte längre ett hot mot invandrare.”, och ”Det är lätt att förstå invandrares krav på lika rättigheter.”.

Homofobi: En svensk skala om fördomsfullhet mot homosexualitet användes, The Attitude To Homosexuality Scale (Ekehammar & Akrami, 2006). Skalan innehöll 10 frågor rangordnade från 1 – *håller inte alls med* till 5 – *håller helt med*. Exempel: ”Homosexualitet är inte naturligt, eftersom det krävs en kvinna och en man för att få barn”, och ”Homosexualitet är lika naturligt som heterosexualitet”.

Social Önskvärdhetsskala. En svensk översättning av en förkortad, norsk variant på Marlowe-Crowne Social Desirability Scale (Rudmin, 1999) användes. Skalan innehöll 14 frågor rangordnade från 1 – *Stämmer absolut inte* till 5 – *Stämmer absolut*. Exempel: ”Jag har aldrig tyckt speciellt illa om någon”, och ”Jag erkänner alltid mina egna misstag”. Skalan identifierar eventuella tendenser från undersökningsdeltagaren att framställa sig i extra god dager samt korrigerar och minskar inflytandet av detta.

Procedur

Enkäten delades ut till polissökande personer i samband med en enskild uppsatsskrivning som ingick i polisens rekryteringsprocess och till tre klasser polisstuderande vid Polishögskolan Solna under den sista lektionen en skoldag. Samtliga undersökningsdeltagare informerades både muntligt och via ett missivbrev (Appendix A) om frivilligheten att delta i enkätundersökningen, anonymiteten samt att resultatet behandlades helt konfidentiellt. Det klargjordes även att enkäten inte påverkade de sökandes chanser till Polishögskolan eller de studerandes studier vid Polishögskolan. Undersökningsdeltagarna uppmanades att varsamt, personligt och spontant besvara enkäten och att det hela tog 10-15 min att genomföra. De polissökande återlämnade enkäten till receptionen i och med inlämnandet av uppsatsen och de polisstuderande till kontaktpersonen dagen efter.

Databearbetning

De sammanställda resultaten analyserades i statistikprogrammet SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) version 15.0. Samtliga data korrigerades för social önskvärdhet. Pearsons korrelationskoefficient användes för att räkna korrelationerna mellan fördomsfullhetsskalorna där även en principal komponentanalys genomfördes med syfte att finna bakomliggande faktorer. Pearsons korrelationskoefficient användes även för att beräkna korrelationer mellan samtliga övriga variabler. T-test och ANOVA beräknades för att hitta eventuella signifikanta skillnader mellan de tre grupperna. Samtliga skalors reliabilitet mättes med Cronbach's alpha.

Resultat

Fördomsskalor

Undersökningsdeltagarnas resultat från de tre fördomsfullhetsskalorna presenterade i metoddelen analyserades med Pearsons korrelationskoefficient (r) och Cronbach's alpha koefficienter. Som tabell 2 visar var Cronbach's alpha reliabiliteterna för samtliga skalor tillfredsställande, varierande mellan 0,72 och 0,87. Fördomsfullhetsskalornas korrelationer var höga och statistiskt signifikanta ($p < 0,01$) med den högsta korrelationen mellan fördomar mot homosexuella och sexism (0,60) och den lägsta mellan rasism och homofobi (0,38). En principal komponentanalys genomfördes på resultaten från skalorna rasism, sexism och homofobi. Det var bara en faktor över eigenvalue 1 (2,00) som förklarade 66,8 % av den totala variansen. I linje med Allport (1954) och Ekehammar & Akrami (2003) betecknas denna faktor generaliserad fördomsfullhet (GF). Laddningarna för denna faktor var höga; 0,76 (rasism), 0,88 (sexism) och 0,81 (fördomsfullhet mot homosexuella). Den generaliserade fördomsfullheten räknades ut för varje undersökningsdeltagare, där högre poäng indikerar högre generaliserad fördomsfullhet.

Tabell 2. Korrelationer mellan RWA, SDO, Generaliserad fördomsfullhet (GF), Homofobi, Rasism, Sexism, Kön, Ålder och Big-Five faktorer, Cronbach's alpha (α) reliabilitet, medelvärden samt standardavvikelser. (N = 84).

Skala	1	2	3	3a	3b	3c	4	5	M	SD	α
1. RWA	1								2,10	0,58	0,84
2. SDO	0,44**	1							1,90	0,56	0,85
3. GF	0,56**	0,49**	1						0 ^a	1 ^a	0,75 ^b
3a. Homofobi	0,55**	0,24**	0,80**	1					1,52	0,65	0,87
3b. Rasism	0,45**	0,57**	0,78**	0,38***	1				2,04	0,66	0,83
3c. Sexism	0,37**	0,40**	0,87**	0,60**	0,52**	1			2,35	0,63	0,72
4. Kön	-0,18	-0,05	0,075	0,06	0,01	0,11	1				
5. Ålder	0,09	0,07	0,38***	0,34**	0,20	0,40***	0,03	1	28,1	4,1	
Big-Five											
Känslomässig instabilitet	0,06	0,01	0,02	0,10	-0,09	0,03	-0,12	-0,07	2,11	0,61	0,85
Utåtriktning	0,13	0,28**	0,10	0,00	0,16	0,07	0,07	-0,03	3,70	0,48	0,75
Öppenhet	-0,25*	-0,25*	-0,53**	-0,42**	-0,37**	-0,52**	-0,06	-0,15	3,31	0,57	0,78
Vänlighet	0,14	0,18	-0,13	-0,11	0,03	-0,02*	-0,09	-0,06	4,01	0,42	0,65
Målmedvetenhet	0,15	0,03	-0,19	-0,21	0,06	-0,32**	-0,10	-0,20	3,95	0,45	0,69

^a Baserat på faktorpoängens resultat, ^b Baserat på poängen från de tre fördomsskalorna.

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

Cronbach's alpha koefficienterna för RWA, SDO, generaliserad fördomsfullhet (uträknad av poängen på de tre fördomsfullhetsskalorna), social önskvärdhet samt Big-Five räknades ut. Skalornas reliabilitet presenteras i tabell 2. Målmedvetenhet visade den lägsta reliabiliteten med Cronbach's alpha 0,69 och fördomsfullhetsskalan homofobi den högsta med Cronbach's alpha 0,87. Pearsons korrelationskoefficient (r) samt okorrigerade (för social önskvärdhet) medelvärden (M) och okorrigerade standardavvikelser (SD) presenteras i tabell 2.

En analys av korrelationer mellan Big-Five personlighetsfaktorer, RWA, SDO, Generaliserad fördomsfullhet, ålder och kön visade signifikanta korrelationer för RWA med SDO ($r = 0,44$, $p < 0,01$), Generaliserad fördomsfullhet ($r = 0,56$, $p < 0,01$) samt med en Big-Five faktor, Öppenhet ($r = -0,25$, $p < 0,05$). En signifikant korrelation hittades för SDO med Generaliserad fördomsfullhet ($r = 0,49$, $p < 0,01$) och även med Big-Five faktorerna; Öppenhet ($r = -0,25$, $p < 0,05$) och Utåtriktning ($r = 0,28$, $p < 0,01$). Övriga korrelationer mellan Big-Five faktorerna och SDO och RWA var ickesignifikanta. Generaliserad fördomsfullhet var sin tur signifikant korrelerad med ålder ($r = 0,38$, $p < 0,001$) och Öppenhet ($r = -0,53$, $p < 0,01$). Kön uppvisade inga signifikanta skillnader. Sambandet mellan Generaliserad fördomsfullhet och ålder undersöktes vidare i ett t-test med uppdelning på ålder. Det visade sig endast skilja sig för polisstudenterna, där personer över 27 år erhöll signifikant högre poäng på Generaliserad fördomsfullhet ($p < 0,05$) än personer under samma ålder.

En regressionsanalys, som tabell 3 visar, fann fem signifikanta variabler som predicerar mer fördomsfullhet; Ålder, RWA, Öppenhet, SDO och Målmedvetenhet. Sammanlagt förklarade modellen (Adjusted $R^2 = 0,62$). En stegvis regressionsanalys med endast de signifikanta regressionsvikterna visade endast en obetydlig skillnad (Adjusted $R^2 = 0,61$).

Tabell 3. Regressionsanalys med Kön, Ålder, Vänlighet, Målmedvetenhet, Utåtriktning, Känslomässig instabilitet, Öppenhet, RWA och SDO. Generaliserad fördomsfullhet som beroende variabel. (N = 84).

Generaliserad fördomsfullhet	Beta	Totalt Adjusted R^2	Sign. för Adjusted R^2
Införd variabel;			
Kön	0,09		
Ålder	0,23**		
Vänlighet	-0,10		
Målmedvetenhet	-0,21*		
Utåtriktning	0,08		
Känslomässig instabilitet	-0,06		
Öppenhet	-0,32***		
RWA	0,42***		
SDO	0,21*	0,62	0,001

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

Jämförelse mellan grupper

En medelvärdesjämförelse för RWA, SDO, Homofobi, Rasism, Sexism, Generaliserad fördomsfullhet, Social Önskvärdhet och Big-Five mellan de två undersökningsgrupperna och med kontrollgruppen påvisade endast en skillnad i Social Önskvärdhet där sökande till polisen erhöll signifikant högre värden än polisstudenterna ($p < 0,05$). Övriga skillnader var icke-signifikanta och redovisas i tabell 4.

Tabell 4. Standardiserade residualmedelvärden och Standardavvikelser (SD) i RWA, SDO, Generaliserad fördomsfullhet (GF), Homofobi, Rasism, Sexism, Kön, Ålder, Social Önskvärdhet och Big-Five faktorer för Sökande, Studerande och Kontrollgrupp. (N = 125).

Skala	Sökande		Studerande		Kontrollgrupp	
	M	SD	M	SD	M	SD
RWA	0,10	1,04	0,01	0,97	-0,09	1,00
SDO	-0,15	0,89	0,16	0,99	-0,06	1,08
GF ^a	-0,08	0,86	0,02	0,95	0,04	1,16
a Homofobi	-0,07	0,79	-0,19	0,84	0,28	1,24
b Rasism	-0,09	0,96	0,16	0,95	-0,12	1,07
c Sexism	-0,04	0,91	0,07	0,93	-0,05	1,15
Big-Five						
Känslomässig instabilitet	-0,48	0,71	-0,17	0,72	0,59	1,18
Utåtriktning	0,24	0,88	0,14	0,81	-0,36	1,18
Öppenhet	0,09	0,89	-0,23	0,99	0,20	1,06
Vänlighet	0,27	0,81	0,15	0,90	-0,41	1,13
Målmedvetenhet	0,54	0,71	0,20	0,78	-0,69	1,05

^a Baserat på de tre fördomsskalorna.

Diskussion

Syftet med föreliggande studie var att undersöka skillnader mellan personer som söker till, och personer som redan studerar vid polishögskolan med ett personlighetstest, Big-Five Inventory, två personlighetsskalor, Right-Wing Authoritarianism (RWA), Social Dominance Orientation (SDO) samt fördomsfullhetsskalor som mäter fördomar mot etnicitet, kvinnor och homosexuella, och att jämföra dessa med resultaten från en icke-polisiär kontrollgrupp. Undersökningsdeltagarnas ärlighet i svaren på enkäten korregerades med skalan Social Önskvärdhet. Hypotes 1 att personer som genomgått polishögskolans urvalsprocess och antagits till polishögskolan torde ha lägre nivåer av fördomsfullhet och uppvisa högre nivåer på vänlighet och öppenhet, än de som söker dit och en icke polisiär kontrollgrupp, kunde inte godtas. Hypotes 2 att sökande till, och studerande vid polishögskolan skulle erhålla högre SDO-poäng än testgruppen kunde

inte godtas. Analysen av de olika fördomsfullhetsskalorna visade att hypotes 3's predicering om en bakomliggande fördom kunde stödjas och även hypotes 4's predicering om att RWA, SDO och Big-Five tillsammans kan förklara en omfattande del av fördomsfullhet accepterades.

Om resultatet från jämförelsen i fördomsfullhet mellan grupperna som inte indikerade någon skillnad, sätts i samband med den kritik som elever riktat att "olämpliga individer" med "låg eller bristfällig respekt till människor och olikheter" tagit sig in på polisutbildningen, kan flera förklaringar ges. Antingen saknar kritiken grund och/eller att dessa "olämpligheter" består i något annat som inte återfinns med dessa fördomsfullhetstester. Detta stöds även av uttalandet från polisstudenterna att de olämpliga ofta var unga studenter, samtidigt som fördomsfullhetstesten i denna studie indikerar att det snarare var äldre studenter som uppvisade högst nivåer av fördomsfullhet. En annan förklaring är att det finns lika många/få olämpliga personer med fördomar i de tre grupperna, och i och med detta att föreliggande studie inte påträffade skillnader mellan dem. Polisstudenterna verkar således varken mer eller mindre fördomsfulla än övriga människor. Om detta indikerar något bra eller dåligt för polisens urvalsprocess är svårt att avgöra, men resultaten visar på att det inte finns någon skillnad i fördomsfullhet mellan tre olika grupper även om en grupp, polisstudenterna, genomgått och klarat en gallring som uttryckt eftersöker vidsynta, toleranta, stresståliga, ärliga, harmoniska och serviceinriktade individer (Dir, 2006:10). Urvalsprocessens nuvarande system verkar sålunda inte nämnvärt urskilja mindre fördomsfulla individer. Detta kan i sin tur ha påverkats av att hur ärligt individerna svarar. Personer som sökte polishögskolan skiljde sig med signifikant högre poäng på Social Önskvärdhet mot polisstudenterna, vilket skulle kunna förklaras utifrån de sökandes utsatta position. Undersökningen för dessa genomfördes inom det sista steget i polisens urvalsprocess och den granskande situationen och förhoppningen om att erbjudas plats vid polishögskolan kan ha påverkat de sökande att försöka framställa sig i extra god dager. Samtidigt som polisstudenterna redan antagits och troligen inte känner av, i samma utsträckning som de sökande, kraven. Tänkvärdare blir det, om denna sociala önskvärdhetskorrigerings av sanna åsikter även sker i övrigt under polisens uttagning och hur väl urvalsprocessen är medveten om, och upptäcker, densamma.

Hypotes 2 att sökande till, och studerande vid polishögskolan skulle erhålla högre SDO-poäng än testgruppen kunde inte godtas. Föreliggande studie fann sålunda ingenting som indikerar att individer som drar sig till polisen gör det på grund av auktoritetsbegär eller utstuderat intresse av att vidmakthålla hierarkier. Även att ingenting tyder på att Polisens organisation tenderar att välja ut och rekrytera individer med sådan inställning. Detta går emot Social Dominance-teoretikerna som påstår att personer med högt SDO tenderar att söka sig till organisationer som mest troligt förespråkar hierarkiska strukturer bland grupper och som mest troligt påverkar dessa (Pratto & Espinoza, 2001, Pratto et al., 1994) och att dessa organisationer i sin tur söker individer med högt SDO för att dessa enkelt och smidigt passar in (Haley & Sidanius, 2005).

Social Dominance teoretiker påstår även att institutioner förstärker individens socialpolitiska attityder och tankar om hierarkier såväl som den miljö individen slutligen väljer att arbeta i. Institutionell socialisering definieras som den process som formar individens värderingar och attityder efter institutionens krav, incitament och

gruppträck (Haley & Sidanius, 2005). Utökad forskning på detta område och denna teori kanske kan förklara en del av den ”subkultur” som lärarna på polishögskolan vittnade om. Och även kritiken från polisstudenterna själva att studenterna var alltför lika varandra, och att det raskt skapades mycket homogena grupper där avvikande ”snabbt blev inpassat i mallen”. Studier har funnit att fördomsfullhet och negativa tankar om minoriteter tenderar att minska i och med exponering för högre utbildning i social och samhällsorienterade ämnen (Sinclair, Sidanius & Levins, 1998). Men även att ämnen som saknar dessa delar tenderar att minska studenternas förståelse för andra. Guimond och Palmer (1996) undersökte studenter inom handel respektive samhällsvetenskap. Efter 3 år hade båda studentgrupperna ändrat uppfattning om till exempel fattigdom och arbetslöshet. Hos handelsstudenterna förklarade nu fler dessa problem utifrån termer av interna attribut som ”lathet” samtidigt som fler samhällsvetarstudenter förklarade samma problem i termer av yttre attribut som ”brist på möjligheter”. Handelsstudenterna blev med tiden mera positivt inställda till kapitalism och mindre positivt inställda till facket, samtidigt som samhällsvetarna förblev liberala. Detta talar för hur viktigt studier i samhällsorienterade ämnen är, inte minst för poliserna. Och skär sig med förslaget om nedläggningen av kursen ”hatbrott” där polisstudenterna utbildades i bland annat migration, svensk invandringspolitik och integration men även att studenterna fick reflektera över sina egna fördomar. En sådan minskad undervisning och reflektion om fördomsfullhet kan på sikt leda till ökade fördomar.

Fördomar bygger alltid till en viss del på okunskap, och kunskap kan bidra till att minska trångsyntheten (Helkama, Myllyniemi & Liebkind, 2000). Men även som Allport noterade, att fördomar lever kvar på det emotionella planet trots att de har besegrats på det intellektuella (Allport, 1954). Enligt Allport kan grupprelationer förbättras genom utökade kontakter mellan grupperna. Detta minskar dock bara fiendtligheten mellan grupper under vissa förutsättningar. T ex måste kontakten ske mellan människor och grupper med samma sociala status. Kontakter mellan människor och grupper med olika status förstärker sannolikt stereotypa föreställningar och fördomar (Allport, 1954). Polisens roll som myndighetsutövare i samhället skulle enligt dessa teorier kunna försvåra förebyggandet av fördomsfullhet hos, och mot, poliser.

Analysen av de olika fördomsfullhetsskalorna visade att hypotes 3's predicering om en bakomliggande fördom kunde stödjas. Fördomsfullhetsskalorna korrelerade starkt och genom en faktoranalys hittades *en* bakomliggande faktor. I linje med Allport (1954; Ekehammar & Akrami, 2003; Ekehammar et al., 2004) benämndes den ”generaliserad fördomsfullhet” (GF). Således, trots det faktum att olika sorters fördomar mäts (rasism, sexism, homofobi) kan alla härledas till en och samma bakomliggande fördomsfullhet, något som Allport för över 50 år sedan noterade då t ex anti-judiska personer ofta var anti-katolska, anti-mörkhyade och anti vilken grupp som helst (Allport, 1954).

Relationen mellan Big-Fivefaktorerna och fördomsfullhet stöder i denna studie endast delvis tidigare forskning. Endast Öppenhet visade en signifikant negativ korrelation med generaliserad fördomsfullhet. Detta skiljer sig mot tidigare forskning som funnit att både Öppenhet och Vänlighet signifikant korrelerar negativt med fördomsfullhet (Ekehammar & Akrami, 2003; Ekehammar et al., 2004), och rasism (Duriez & Soenens, 2006). Men går även i linje med de åsikterna om att Big-Fivefaktorn Öppenhet är den

enskilt närmast associerade med generaliserad fördomsfullhet (Ekehammar & Akrami, 2003; Ekehammar et al., 2004). Öppenhet korrelerade även signifikant negativt med RWA och SDO. Detta styrker ytterligare fyndet att individer med låga nivåer på Öppenhet är mer fördomsfulla. Personer med hög Öppenhet har en livlig fantasi, estetisk känslighet, förkärlek för variation, intellektuell nyfikenhet och även en nyfikenhet på inre och yttre värld. Dessa attribut kan även jämföras med RPS önskemål om bland annat vidsynthet, tolerans, ärlighet och harmoni hos de blivande poliserna (Dir, 2006:10). Individer med låg öppenhet, korrelerande med fördomsfullhet, föredrar det kända före det nya, social och politisk konservatism och beter sig enligt konventionerna.

I linje med tidigare forskning visade Social Dominance Orientation (SDO) en signifikant korrelation med samtliga tre fördomsfullhetsvariabler (rasism, sexism, homofobi) och generaliserad fördomsfullhet (Ekehammar et al., 2004). Dessa fynd stöds även av en omfattande forskning kring SDO i relation till dessa fördomar; etniska (Akrami et al., 2000; Sidanius & Pratto, 1999), rasistiska (Duriez & van Hiel, 2002), sexistiska (Ekehammar et al., 2000; Pratto et al., 1994) och mot homosexuella (Altemeyer, 1998). Dock hittades ingen könsskillnad i SDO inom undersökningsgrupperna i föreliggande studie, vilket tidigare forskning funnit (Heaven & Bucci, 2001; Sidanius, 1993; Sidanius, Pratto & Mitchell, 1994). En förklaring till varför män, i andra studier, tenderar att få högre poäng på SDO-skalan än kvinnor är att det existerar könshierarkier i samhället där män förtrycker kvinnor (Heaven & Bucci, 2001). Kanske indikerar denna studies resultat att könshierarkier, kvinnoförtryck och kvinnors status förbättrats i det svenska samhället. En annan förklaring, som även skulle klagöra varför könsskillnader existerar i andra svenska studier, där män skattar högst, är att polisyrket kan tänkas attrahera kvinnor som inte räds eller inte accepterar de könshierarkier som kan existera inom ett mansdominerat yrke likt polisen.

Även Right-Wing Authoritarianism (RWA) korrelerade signifikant med generaliserad fördomsfullhet. Detta går i linje med tidigare fynd (Ekehammar et al., 2004) och stöds av flertalet rapporter som funnit RWA kopplat till konservativa ideologer (Altemeyer, 1998), negativa attityder till kvinnor, afroamerikaner (Altemeyer, 1998), homosexuella (Altemeyer, 1998; Lippa & Arad, 1999), subtila fördomar (Duriez & Soenens, 2006), och modern rasism (Duriez & van Hiel, 2002; Reynolds et al., 2001). Även om SDO och RWA predicerar samma generaliserade fördomsfullhet samt signifikant korrelerar visar ett stort antal studier att de är relativt oberoende av varandra (Altemeyer 1998; Heaven & Bucci, 2001; Pratto et al., 1994) och tillsammans ger en mycket god förutsägning av fördomsfullhet (Akrami, 2005; Altemeyer, 1998). Vissa skillnader har dock upptäckts; SDO fokuserar till exempel på utövandet av mellangrupsdominans samtidigt som RWA primärt är ett inomgruppsfenomen. Individer med högt SDO viker sig inte för andra som individer med högt RWA tenderar att göra. Individer med högt RWA tenderar att, tvärt emot individer med högt SDO, att vara religiösa. Individer med högt RWA tenderar att behöva klara strukturer, värderingar och traditioner i motsats till de med högt SDO (Akrami, 2005). En skillnad uppenbarar sig även när dessa två skalor korrelerar signifikant med olika Big-Fivefaktorer, vilket även tidigare studier funnit (Duriez & Soenens, 2006). Ett annat motiv varför dessa tre personlighetsteorier valdes är de väletablerade instrument som dessa utgör (SDO, RWA, Big-Five), och innehar omfattande datastöd av validitet och reliabilitet (Akrami, 2005), vilket även föreliggande studies skalors tillfredställande reliabilitet styrker. Även de tre

fördomsfullhetsskalornas (rasism, sexism, homofobi) reliabilitet var för studien tillfredställande och har på samma sätt ett betydande datastöd av flertalet studier (Akrami, 2005). De moderna fördomsfullhetsskalorna har även visats vara signifikant bättre på att förutspå fördomsfullhet än de gamla (Akrami et al., 2000).

Även hypotes 4's predicering om att RWA, SDO och Big-Five tillsammans kan förklara en omfattande del av fördomsfullhet accepterades. Regressionsanalysen fann även i likhet med tidigare forskning att dessa tre persolighetsvariabler tillsammans förklarar en omfattande del i fördomsfullhet (Akrami, 2005). Detta fynd går i linje med aktuell forskning (Ekehammar & Akrami, 2003; Ekehammar et al., 2004) och visar att personligheten har en stor betydelse i fenomenet med fördomsfullhet. Vissa personlighetsprofiler uppvisar en lägre grad av tolerans mot den förändring och det förnyande som diskriminerande gruppers krav på lika behandling kräver. I föreliggande studie påträffades även ålder korrelera signifikant med generaliserad fördomsfullhet, och vidare fann ett t-test att denna skillnad endast gällde polisstudenter där individer över 27 år besatt signifikant högre generaliserad fördomsfullhet än de yngre. Detta fynd skiljer sig från polisstudenterna vid Växjö universitet utsago, som ansåg att de olämpliga individerna vid polisutbildningen var unga och att intagningsåldern således kanske borde höjas till 25 år.

Enligt Allport (1954) tenderar fördomsfullhet och negativa attityder att komma till uttryck i olika händelser. Det första stadiet är att individer som har fördomar samtalar och verbalt uttrycker dessa. Människor verbaliserar fördomar och negativa attityder med sina vänner, dock går de flesta individer inte bortom denna eljest milda form av antipatiskt beteende. Nästa stadium är att undvika personer från grupper som individen är fördomsfull mot, i detta fall påverkar inte individen gruppen den har fördomar mot utan genomför anpassningen och tillbakadragandet enskilt. Det tredje stadiet av fördomsfullhet är enligt Allport diskriminering. Här genomför individen en aktiv, skadlig åtskillnad genom att exkludera alla medlemmar från grupper individen har fördomar mot. Stadium fyra sker igenom förhöjd emotionell fördomsfullhet som kan leda till våld eller semivåld. Det sista stadiet är enligt Allport förtryck, hänsynslöst utnyttjande eller folkmord som det ytterst våldsamma uttrycket för fördomsfullhet. Dessa steg skall inte ses som punkliga och absoluta utan fungera som upplysning om den enorma spännvidd av uttryck som fenomenet med fördomsfullhet och negativa attityder har möjlighet att ta sig (Allport, 1954)

Begränsningar inom undersökningen är bland annat antalet undersökningsdeltagare. Framtida forskning väljer med fördel ett större sampel, för att därigenom öka säkerheten i generaliserbarheten av resultaten och dess slutsatser. Undersökningsdeltagarnas utsatta situation kan också ha påverkat resultatet. Trots missivbrevet och enkätutdelarens försäkran om anonymitet och undersökningens konfidentiella behandling kan individer känt ett krav att anpassa sina svar. De tre moderna fördomsfullhetstesterna som användes är dock designade för att upptäcka moderna subtila fördomar som enligt forskare ökat under de senare decennierna (Dovidio, 2001). Dagens samhällsläge medför att människor presenterar sig själva som fördomsfria och politiskt korrekta och att detta i sin tur förhindrar individen att uttrycka fördomsfullheten öppet (Akrami et al., 2000). Dessa moderna tester skiljer sig från äldre fördomsfullhetstester då direkta frågor räckte. Sears (1988) introducerade den moderna rasismskalan och delade in den i tre

komponenter; Förnekande av fortsatt diskriminering, fientlighet mot krav från minoritetsgrupper och ilska över speciella åtgärder för minoritetsgrupper. De moderna fördomsfullhetsskalorna har även vistats signifikant bättre på att förutspå fördomsfullhet än de gamla (Akrami et al., 2000). Brauer et al., (2000) har dock varnat för att även de moderna skalorna påverkas av sociala önskvärdheter och självframställande angelägenheter. För att ha möjlighet att någorlunda kontrollera och beräkna denna för undersökningsdeltagarnas utsatta situation som skulle kunna påverka resultatet användes även skalan Social Önskvärdhet. Denna skala identifierar eventuella tendenser från undersökningsdeltagarna att framställa sig i extra god dager och korrigerar och minskar inflytandet av detta (Rudmin, 1999). Den signifikanta skillnaden mellan sökande och studerande i Social Önskvärdhet indikerar dock att undersökningsdeltagarna påverkats av situationen olika. Även om detta korrigerades i databehandlingen är det inte omöjligt att resultaten påverkas. På liknande sätt kan det låga men dock existerande bortfallet påverka studien, risken finns att de mest fördomsfulla individerna väljer att inte delta. Likaså enkätdelarnas position kan påverka resultatet. I linje med tidigare studier inleddes enkäten med Big-Five och avslutades med Social Önskvärdhet. Av tidsskäl roterades inte RWA, SDO och fördomsfullhetsskalorna i mitten utan positionerna hölls konstanta.

Framtida forskning kan följa upp dessa resultat med en undersökning av polisstudenter som studerar sista året vid polishögskolan. Detta för att se om utbildningen påverkar individerna vad gäller bland annat fördomsfullhet. Denna undersökning kunde även fungera som en indikator av polisutbildningens sociala acceptans och påvisa huruvida eleverna erhåller utökad eller minskad förståelse för minoriteter och samhällsproblem under utbildningstiden. Om även färdiga poliser som arbetat 1, 5 och 10 år inkluderades kunde studien eventuellt utkristallisera information om polisyrkets påverkan på individens fördomar.

Sammanfattningsvis påträffade föreliggande studie inga skillnader i nivåer av fördomsfullhet mellan polisstudenterna, polissökande och kontrollgruppen. Emellertid indikerar denna studie i linje med modern forskning om fördomar att personlighetsteorierna Big-Five, Right-Wing Authoritarianism och Social Dominance Orientation erbjuder en betydande förklaring till fenomenet med fördomar och negativa attityder. Vissa personlighetstyper uppvisar fördomsfulla attityder och även att dessa individers fördomar mot etnicitet, kvinnor och homosexuella grundar sig i *en* bakomliggande generaliserad fördomsfullhet. Med anledning av dessa fynd och det faktum att individer som söker polishögskolan tenderar att framställa sig i extra god dager kan man inte bortse från den realitet att olämpliga individer med fördomar och negativa attityder mycket väl kan vara medvetna om dessa och avsiktligt mörka sina egentliga åsikter. Om Urvalsprocessen söker utökade och nya instrument för att upptäcka fördomar och negativa attityder rekommenderas således Rikspolisstyrelsens rekryteringsavdelning reflektera över tanken på att införa motsvarande personlighetstest som föreliggande studie använt.

Referenser

Abrams, D., & Hogg, M. A. (2004). Metatheory: Lessons from social identity research. *Personality and Social Psychology Review*, 8, 98-106.

- Adorno, T. W., Frenkel-Brunswik, E., Levinson, D. J., & Sanford, R. N. (1950). *The authoritarian personality*. New York: Norton.
- Akrami, N. (2005). *Prejudice: The Interplay of Personality, Cognition, and Social Psychology*. Opublicerad doktorsavhandling, Uppsala universitet.
- Akrami, N., & Ekehammar, B. (2005). The association between implicit and explicit prejudice: the moderating role of motivation to control prejudiced reactions. *Scandinavian Journal of Psychology*, *46*, 361-366
- Akrami, N., Ekehammar, B., & Araya, T. (2000). Classical and modern racial prejudice: A study of attitudes toward immigrants in Sweden. *European Journal of Social Psychology*, *30*, 521-532.
- Allport, G. W. (1954). *The Nature of Prejudice*. New York: Addison-Wesley
- Altemeyer, B. (1981). *Right-wing authoritarianism*. Manitoba: University Press.
- Altemeyer, B. (1998). The other 'authoritarian personality.' I L. Berkowitz (Red.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 30, sid. 47-92). Orlando: Academic.
- Brauer, M., Wasel, W., & Niedenthal, P. (2000). Implicit and explicit components of prejudice. *Review of General Psychology*, *4*, 79-101.
- Bushway, S. D., & Piehl, A. M. (2001). Judging judicial discretion: Legal factors and racial discrimination in sentencing. *Law & Society Review*, *35*, 733-764. Abstrakt.
- Chen, M., & Bargh, J. A. (1997). Nonconscious Behavioral Confirmation Processes: The Self-Fulfilling Consequences of Automatic Stereotype Activation. *Journal of Experimental Social Psychology*, *33*, 541-560.
- Devine, P. G. (1989). Stereotypes and prejudice: Their automatic and controlled components. *Journal of Personality and Social Psychology*, *56*, 5-18.
- Dir, 2006:10. Justitiedepartementet, Kommittédirektiv 2006:10; *En ny polisutbildning*. Regeringsbeslut 2006-01-26.
- Dovidio, J. F. (2001). On the Nature of Contemporary Prejudice: The Third Wave. *Journal of Social Issues*, *57*, 829-849.
- Duckitt, J. (1992). *The social psychology of prejudice*. New York: Praeger.
- Duriez, B., & van Hiel, A. (2002). The march of modern fascism. A comparison of social dominance orientation and authoritarianism. *Personal and individual differences*, *32*, 1199-1213
- Duriez, B., & Soenens, B. (2006). Personality, identity styles, and authoritarianism: An integrative study among late adolescents. *European Journal of Personality*, *20*, 397-417.
- Eagly, A., & Wood, W. (1999). The origins of aggression sex differences: Evolved dispositions versus social roles. *Behavioral and Brain sciences*, *22*, 203-252
- Ekehammar, B., & Akrami, N. (2003). The relation between personality and prejudice: A variable versus a person-centred approach. *European Journal of Personality*, *17*, 449-464.
- Ekehammar, B., & Akrami, N. (2006). *Attitudes to homosexuality among Swedish women and men*. Manuscript in preparation.
- Ekehammar, B., Akrami, N., & Araya, T. (2000). Development and validation of Swedish classical and modern sexism scales. *Scandinavian Journal of Psychology*, *41*, 307-314.

- Ekehammar, B., Akrami, N., Gylje, M., & Zakrisson, I. (2004). What matters most to prejudice: Big Five personality, social dominance orientation or right-wing authoritarianism?. *European Journal of Personality, 18*, 463-482.
- Goldberg, L. R. (1990). An Alternative "Description of Personality": The Big-Five Factor Structure. *Journal of Personality and Social Psychology, 59*, 1216-1229.
- Guimond, S., & Palmer, D. L. (1996). The political socialization of commerce and social science students: Epistemic authority and attitude change. *Journal of Applied Social Psychology, 26*, 1985-2013.
- Haley, H., & Sidanius, J. (2005). Person-Organization Congruence and the Maintenance of Group-Based Social Hierarchy: A Social Dominance Perspective, *Sage Publications, 8*, 187-203.
- Hamilton, D. L., & Sherman, J. W. (1994). Stereotypes. I R. S. Wyer, Jr., & T. K. Srull (Red.), *Handbook of social cognition* (Vol. 2, sid. 1-68). Hillsdale: Erlbaum.
- Hamrud, A., & Wiklander, A. (2007, 22 Maj). Polishögskolan tar bort hatbrottskurs. *Dagens Nyheter*. Hämtad 22 maj 2007 på <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=147&a=652531>.
- Heaven, P. C. L., & Bucci, S. (2001). Right-wing authoritarianism, social dominance orientation and personality: An analysis using the IPIP measure. *European Journal of Personality, 15*, 49-56.
- Helkama, K., Myllyniemi, R., & Liebkind, K. (2000). *Socialpsykologi: en introduktion*. Malmö: Liber.
- Hilton, J. L., & von Hippel, W. (1996). Stereotypes. *Annual Review of Psychology, 47*, 237-271.
- John, O. P., & Srivastava, S. (1999). The big five trait taxonomy: history, measurement, and theoretical perspectives. I L. A. Pervin, & O. P. John (Red.), *Handbook of personality: Theory and research* (sid. 102-138). New York: Guilford Press.
- Kreindler, S. A. (2005). A Dual Group Processes Model of Individual Differences in Prejudice. *Personality and Social Psychology Review, 2*, 90-107.
- Lippa, R., & Arad, S. (1999). Gender, personality, and prejudice: The display of authoritarianism and social dominance in interviews with college men and women. *Journal of Research in Personality, 33*, 463-493.
- Macrae, C. N., & Bodenhausen, G. V. (2000). Social cognition: Thinking categorically about others. *Annual Review of Psychology, 51*, 93-120
- Macrae, C. N., & Bodenhausen, G. V. (2001). Social cognition: Categorical person perception. *Annual Review of Psychology, 92*, 239-255.
- McConahay, J. B. (1986). Modern racism, ambivalence, and the Modern Racism Scale. I J. F. Dovidio, & S. L. Gaertner (Red.), *Prejudice, discrimination and racism* (sid. 91-126). New York: Academic.
- Onorato, R. S., & Turner, J. C. (2004). Fluidity in the self-concept: The shift from personal to social identity. *European Journal of Social Psychology, 34*, 257-278.
- Pliktverkets rapportserie, nr 14 *Att följa upp poliser!* Karlstad: 2004.
- Polisen, *Rekordmånga sökte polisen*. (2006). Besökt 2007-04-12 på <http://www.polisen.se/inter/util%5Cnodeid=21434&pageversion=1.jsp?articleid=202491>.
- Polisutbildningsutredningen*. Ju 2006:03. 2007-01-31.
- Pratto, F., & Espinoza, P. (2001). Gender, race, and power. *Journal of Social Issues, 57*, 763-780.

- Pratto, F., Sidanius, J., Stallworth, L., & Malle, B. (1994). Social dominance orientation: A personality variable predicting social and political attitudes. *Journal of Personality and Social Psychology*, *67*, 741-763.
- Reynolds, K. J., Turner, J. C., Haslam, S. A., & Ryan, M. K. (2001). The role of personality and group factors in explaining prejudice. *Journal of Experimental Social Psychology*, *37*, 427-434.
- Rudmin, F. W. (1999). Norwegian short-form of the Marlowe-Crowne social desirability scale. *Scandinavian Journal of Psychology*, *40*, 229-233.
- Sears, D. O. (1988). Symbolic racism. I P. A. Katz, & D. A. Taylor (Red.), *Eliminating racism: Profiles in controversy* (sid. 53-84). New York: Plenum.
- SFS 1999:740. Justitiedepartementet, Svensk författningssamling 1999:740, *Polisutbildningsförrordningen*. Regeringsbeslut 1999-09-02.
- Sidanius, J. (1993). The psychology of group conflict and the dynamics of oppression: A social dominance perspective. I S. Iyengar, & W. McGuire (Red.), *Explorations in Political Psychology*. Durham: Duke University Press.
- Sidanius, J., Liu, J., Pratto, F., & Shaw, J. (1994). Social dominance orientation, hierarchy-attenuators and hierarchy-enhancers: Social dominance theory and the criminal justice system. *Journal of Applied Social Psychology*, *24*, 338-366.
- Sidanius, J., & Pratto, F. (1999). *Social dominance: An intergroup theory of social hierarchy and oppression*. New York: Cambridge University Press.
- Sidanius, J., Pratto, F., & Mitchell, M. (1994). Ingroup identification, social dominance orientation, and differential intergroup social allocation. *Journal of Social Psychology*, *134*, 151-167.
- Sinclair, S., Sidanius, J., & Levin, S. (1998). The interface between ethnic and social system attachment: The differential effects of hierarchy-enhancing and hierarchy-attenuating environments. *Journal of Social Issues*, *54*, 741-757.
- Swim, J. K., Aikin, K. J., Hall, W. S., & Hunter, B. A. (1995). Sexism and racism: Old-fashioned and modern prejudice. *Journal of Personality and Social Psychology*, *68*, 199-214.
- Tajfel, H. (1978). Social categorization, social identity and social comparison. I H. Tjafel (Red.), *Differentiation between social groups: Studies in the social psychology of intergroup relations* (sid. 61-67). London: Academic Press.
- Tajfel, H. (1981). *Human groups and social categories*. Cambridge: Cambridge university press.
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. I W. G. Austin & S. Worchel (Red.), *The social psychology of intergroup relations* (sid. 33-47). Pacific Grove: Brooks/Cole.
- Turner, J. C., Hogg, M. A., Oakes, P. J., Reicher, S. D., & Wetherell, M. S. (1987). *Rediscovering the social group: A self-categorization theory*. Oxford: Blackwell.
- Zakrisson, I. (2005). Construction of a short version of the Right-Wing Authoritarianism (RWA) scale. *Personality and Individual Differences*, *39*, 863-872.

Appendix A

Hej och välkommen att delta i en undersökning!

Jag studerar psykologi vid Högskolan Dalarna och har för avsikt att skriva min magisteruppsats om människors tankar och åsikter i kombination med urvalsprocessen till Polishögskolan. Enkäten tar 10-15 minuter att genomföra och är sammanställd av flera delar med olika ämnesinriktningar, till exempel personlighet och samhällsfrågor. Jag ber Dig att *varsamt* gå igenom svarsalternativen som presenteras tillsammans med varje skala. Det är Din *personliga* uppfattning och dina *spontana* svar som jag efterfrågar, inte det som Du kommer fram till efter långvarigt övervägande. Det är viktigt att Du svarar så *sanningsenligt* som möjligt. Enkäten *ingår inte i polisens urvalsprocess* och *påverkar inte ditt sökande* till Polishögskolan. Du besvarar enkäten *anonymt* och resultatet kommer att behandlas helt *konfidentiellt*.

Om du har några frågor eller synpunkter på enkäten är du välkommen att kontakta mig på telefon 070-2329329 eller via e-post på nicklas@beteendevetenskap.com

Observera:

- Skriv inte något namn, adress eller personuppgifter i enkäten.
- Läs svarsalternativen innan Du svarar.
- Bläddra aldrig tillbaka för att titta på dina tidigare svar.
- Besvara inte enkäten i närvaro av andra.
- Kontrollera att Du har besvarat alla frågor.

I. Är Du?

- Kvinna
- Man

II. Vilket är ditt födelseår? 19.....

III. Var någonstans är du uppväxt?

- Sverige
 - Södra Sverige
 - Mellansverige
 - Norra Sverige
- Utlandet, Var.....

IV. Är någon av dina föräldrar födda utomlands?

- Ja, båda två
- Ja, en av dem
- Nej

Instruktioner: Här är ett antal egenskaper som kanske eller kanske inte stämmer in på dig. Instämmer du till exempel i att du är någon som *tycker om att umgås med andra*? Ringa in en siffra under varje påstående för att ange hur mycket påståendet stämmer eller inte stämmer.

1. Stämmer absolut inte.
2. Stämmer ganska dåligt.
3. Stämmer varken bra eller dåligt.
4. Stämmer ganska bra.
5. Stämmer absolut.

Jag ser mig själv som någon som...

1	Är pratsam. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	12	Startar gräl med andra. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
2	Tenderar att hitta fel hos andra. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	13	Är pålitlig i arbetet. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
3	Gör ett grundligt jobb. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	14	Kan vara spänd. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
4	Är deprimerad, nere. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	15	Är sinnrik, en djup tänkare. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
5	Är originell, kommer med nya idéer. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	16	Sprider mycket entusiasm. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
6	Är reserverad. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	17	Har en förlåtande läggning. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
7	Är hjälpsam och osjälvisk mot andra. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	18	Tenderar att vara oorganiserad. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
8	Kan vara något vårdslös. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	19	Oroar mig mycket. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
9	Är avspänd, hanterar stress väl. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	20	Har livlig fantasi. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
10	Är nyfiken på många olika saker. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	21	Tenderar att vara tystlåten. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
11	Är full av energi. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	22	Är i allmänhet tillitsfull. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut

23 Tenderar att vara lat. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	34 Förblir lugn i spända situationer. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
24 Är känslomässigt stabil, blir inte upprörd så lätt. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	35 Föredrar rutinarbete. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
25 Är uppfinningsrik. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	36 Är utåtriktad, sällskaplig. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
26 Har en självhävdande personlighet. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	37 Är ibland ohövlig mot andra. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
27 Kan vara kall och distanserad. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	38 Gör upp planer och fullföljer dem. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
28 Framhårdar tills uppgiften är slutförd. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	39 Blir lätt nervös. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
29 Kan lätt svänga i humöret. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	40 Tycker om att reflektera, leka med idéer. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
30 Värdesätter konstnärliga, estetiska upplevelser. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	41 Har få konstnärliga intressen. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
31 Är ibland blyg, hämmad. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	42 Tycker om att samarbeta med andra. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
32 Är omtänksam och vänlig mot nästan alla. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	43 Blir lätt distraherad. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut
33 Gör saker effektivt. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut	44 Har en utvecklad smak för konst, musik eller litteratur. Stämmer absolut inte 1 2 3 4 5 Stämmer absolut

Instruktioner: Ta ställning till nedanstående påståenden genom att ringa in en siffra från 1 – 5 efter varje påstående, där

- 1 = Håller inte alls med
- 2 = Håller med lite grann
- 3 = Håller med till viss del
- 4 = Håller med till stor del
- 5 = Håller helt med

1	Alla grupper ska ges en lika chans i livet.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
2	Underlägsna grupper ska hålla sig på sin plats.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
3	Jämlikhet mellan olika grupper måste vara vårt ideal.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
4	Vissa grupper av människor är helt enkelt underlägsna andra.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
5	Vi bör sträva efter att uppnå så mycket ekonomisk jämlikhet som möjligt.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
6	Ingen grupp borde få dominera samhället.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
7	För att uppnå det man vill är det ibland nödvändigt att använda krafttag mot andra grupper.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
8	Vi bör göra vad vi kan för att skapa jämlika villkor för olika grupper.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
9	För att komma fram här i livet är det ibland nödvändigt att trampa på andra.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
10	Det är OK om vissa grupper får en bättre chans i livet än andra.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
11	Det skulle vara bra om alla grupper var jämlika.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
12	Vi bör sträva efter ökad social jämlikhet.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
13	Det är nog bra att vissa grupper är överordnade och andra är underordnade.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
14	Vi skulle ha färre problem om vi behandlade alla människor mer jämlikt.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
15	Ibland måste man hålla vissa grupper på sin plats.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med

16	Om somliga grupper höll sig på sin plats skulle vi ha färre problem.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
17	Människor borde lägga mindre tonvikt på bibeln och andra typer av religiös vägledning, i stället borde de utveckla sin egen livsmoral.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
18	Situationen i dagens samhälle är så allvarlig att kraftfulla metoder behövs för att slå ner på uppviglare och för att föra oss tillbaka på rätt väg.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
19	Det bästa sättet att leva är fortfarande enligt de gamla värderingarna	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
20	Guds lagar om abort, pornografi och äktenskap måste strikt följas innan det är för sent. De som ignorerar dessa borde straffas.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
21	Fakta visar att vi måste slå ner hårdare på brottslighet och sexuell omoral för att upprätthålla lag och samhällsmoral.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
22	Om vi inte krossar de omoraliska strömningar som hotar våra traditionella värderingar kommer vårt land att gå under.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
23	Några av de bästa människor är de som utmanar statsmakterna, kritiserar kyrkan och struntar i det "normala" sättet att leva.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
24	Vårt land behöver en riktigt stark och handlingskraftig ledare som kan slå ner all ondska och föra oss tillbaka på rätt väg.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
25	Det vore bäst om tidningar kunde censureras så att människor inte får tag på felaktigt och motbjudande material.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
26	Vårt land behöver en kraftfull ledare för att radera de radikala och omoraliska strömningar som råder i dagens samhälle.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
27	Våra förfäder borde hyllas mer för att de byggt upp vårt land, samtidigt som samhället borde sätta stopp för krafter som raserar det.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med

28	Det finns många radikala, omoraliska människor som försöker förstöra för andra. Samhället borde sätta stopp för dessa.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
29	Om samhället så medger är det varje patriotisk medborgares plikt att hjälpa till att utrota det onda som förgiftar vårt land inifrån.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
30	Det är bättre att acceptera dålig litteratur än att censurera den.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
31	Vårt land behöver fria tänkare som har mod att sätta sig upp mot traditionella levnadssätt, även om det upprör många.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
32	Kvinnorörelsen fyller ingen funktion och borde avskaffas.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
33	Samhället bemöter män och kvinnor på lika villkor.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
34	Det är ovanligt att kvinnor behandlas förnedrande i reklam.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
35	Bättre åtgärder bör vidtagas för att uppnå jämställdhet på arbetsplatser.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
36	Diskriminering mot kvinnor är inte längre ett problem i Sverige.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
37	Regeringen ger kvinnofrågor för stor plats.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
38	Läroplanen bör ändras med hänsyn till flickors behov.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
39	Det är lätt att förstå kvinnogrupperns synpunkter.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
40	Invandrare börjar bli för krävande i sina anspråk på lika rättigheter.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
41	Det är viktigt att satsa pengar på hemspråksundervisning för invandrare.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
42	Särskilda åtgärder bör vidtagas för att få in fler invandrare på arbetsmarknaden.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
43	Rasistiska grupper utgör inte längre ett hot mot invandrare.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med

44	Det har gjorts tillräckligt med insatser för arbetslösa invandrare.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
45	Invandrare får för liten plats i media.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
46	Det är lätt att förstå invandrares krav på lika rättigheter.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
47	Det är bra med ett mångkulturellt Sverige.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
48	Diskriminering av invandrare är inte längre ett problem i Sverige.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
49	Homosexualitet är ett samhällsproblem.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
50	Homosexualitet är inte naturligt, eftersom det krävs en man och en kvinna för att få barn.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
51	Homosexualitet borde förbjudas.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
52	I ett modernt samhälle borde inte homosexualitet vara ett problem.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
53	Det är inget konstigt med homosexuella relationer.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
54	Homosexualitet är en annan livsstil och borde inte fördömas.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
55	Precis som hos andra arter är homosexualitet ett naturligt uttryck för sexualitet hos människan.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
56	Homosexualitet är en synd.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
57	Homosexualitet är lika naturligt som heterosexualitet.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med
58	Att vara homosexuell är bara ett annat sätt att bejaka sin sexualitet och borde därför accepteras.	Håller inte alls med	1	2	3	4	5	Håller helt med

Instruktioner: Ta ställning till hur väl nedanstående beskrivningar stämmer in på dig genom att ringa in en siffra från 1 – 5 efter beskrivningen.

1. Stämmer absolut inte.
2. Stämmer ganska dåligt.
3. Stämmer varken bra eller dåligt.
4. Stämmer ganska bra.
5. Stämmer absolut.

1	Jag har nästan aldrig sagt något som sårar någon.	Stämmer absolut inte	1	2	3	4	5	Stämmer absolut
2	Det har hänt att jag utnyttjat andra.	Stämmer absolut inte	1	2	3	4	5	Stämmer absolut
3	Det har hänt att jag försökt ”ge igen” snarare än att förlåta och glömma.	Stämmer absolut inte	1	2	3	4	5	Stämmer absolut
4	Jag har aldrig tyckt speciellt illa om någon.	Stämmer absolut inte	1	2	3	4	5	Stämmer absolut
5	Ibland tycker jag att folk som råkar illa ut får vad de förtjänar.	Stämmer absolut inte	1	2	3	4	5	Stämmer absolut
6	Ibland blir jag irriterad på folk som ber mig om tjänster.	Stämmer absolut inte	1	2	3	4	5	Stämmer absolut
7	Jag har inget emot att bli tillsagd att återgälda en tjänst.	Stämmer absolut inte	1	2	3	4	5	Stämmer absolut
8	Jag erkänner alltid mina misstag.	Stämmer absolut inte	1	2	3	4	5	Stämmer absolut
9	Jag gillar att skvallra då och då.	Stämmer absolut inte	1	2	3	4	5	Stämmer absolut
10	Det har hänt att jag känt för att slå sönder saker och ting.	Stämmer absolut inte	1	2	3	4	5	Stämmer absolut
11	Det har hänt att jag ”spelat sjuk” för att slippa ifrån någonting.	Stämmer absolut inte	1	2	3	4	5	Stämmer absolut
12	Jag har nästan aldrig känt för att skälla ut någon.	Stämmer absolut inte	1	2	3	4	5	Stämmer absolut
13	Är det något jag inte vet, erkänner jag det gärna.	Stämmer absolut inte	1	2	3	4	5	Stämmer absolut
14	Jag är en bra lyssnare, oavsett vem jag talar med.	Stämmer absolut inte	1	2	3	4	5	Stämmer absolut

Du har slutfört enkäten. Kommentarer kan lämnas på nästa sida. Tack för din medverkan!

Har du synpunkter på denna undersökning och dess frågor så skriv dem gärna här!

Åter en gång; Tack för hjälpen!